

TE GAST

De luie buurman en het misverstand

Oane Jansen noemt plannen voor een basisinkomen naïef (LC 5 augustus). Naar aanleiding daarvan gaan we op twee zaken in: de luie buurman en het misverstand.

Eerst een misverstand uit de wereld helpen. Door een basisinkomen heeft niet iedereen het zelfde inkomen, zoals Jansen suggereert. Het basisinkomen is 'slechts' een bestaansgarantie voor alle burgers. Er kan nog steeds volop worden bijverdiend.

Dat is juist de alom geprezen vrijheid die ontstaat bij een gegarandeerd levensbudget. Maar goed. Het verkeerde beeld dat wordt gewekt zal, zoals gezegd, een misverstand zijn. Of onwetendheid.

Veel principiëler is de tweede hoofdlijn in het betoog van Jansen: dat de aanname dat mensen blijven werken als ze een basisinkomen krijgen grenzeloos naïef is. Het is een vreemde en bovendien volstrekt onbevozen gedachte dat mensen thuis gaan zitten als ze een minimaal inkomen 'gratis' krijgen.

Na 35 jaar neoliberal experiment kunnen we toch niet an-

ders dan concluderen dat burgers in grote algemeenheid graag werken voor (meer) geld, en vooral voor waardering en om bij te dragen aan de samenleving.

Bovendien is er, ondanks alle uitgesponnen neoliberale doctrine, nog een grote groep mensen die veel voor niets doet. Gelukkig heeft nog niet iedereen een cynische opvatting over de compassie van de burger. Dat zou pas naïef zijn.

Maar toch. Opvallend dat bij de discussie over basisinkomen of levensbudget dit steeds weer terugkomt. Wijzen naar de ander. De buurman wil alleen maar op de bank zitten: 'Ik weiger voor de luiheid van mijn buurman te betalen. Ik ben zelf niet zo!' Dit is precies waar het allemaal om draait. Mensen zijn vaak zeer gemotiveerd om voor anderen iets te doen. Het is mens-eigen. Ook willen mensen zinvol bezig zijn. Des te meer reden om het basisinkomen in te voeren. Om dit elkaar te gunnen. Het geeft burgers ruimte voor creativiteit, zelfvertrouwen en eigenwaarde. Om echt in onszelf te geloven, en daardoor in de ander.

Waarom houden we elkaar voor de gek? En waarom huilt de politiek mee in het cynische mensbeeld wanneer het om 'de ander' gaat? Zitten we in een afrekencultuur? Het is niet verboden voor leidende politici om vertrouwen, hoop en optimisme aan te wakkeren in plaats van zich vast te bijten in negatieve retoriek.

Als we meer naar ons zelf kunnen kijken en het snelle oordeel over de ander achterwege laten, kan de wereld een stukje mooier worden. Bij voorkeur, en onvermijdelijk, met basisinkomen.

BRIGITTA SCHEEPSMA
GrienLinks
JAN ATZE NICOLAI
Pal/GroenLinks

De wereld wordt een stukje mooier als we naar ons zelf kunnen kijken. FOTO LC